

Enerji Tasarrufu Ölçeği (ETÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Enerji Tasarrufu Ölçeği (ETÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20956>

Öz

Enerji Tasarrufu Ölçeği (ETÖ), Ahmet Volkan Yüzüak tarafından 2017 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle fen bilimleri öğretmen adaylarının mezuniyet sonrası ev ve okul ortamlarında sergilemeyi düşündükleri enerji tasarrufu davranışlarına yönelik algılarını ve niyetlerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, temel olarak Planlanmış Davranış Teorisi (PDT) çerçevesinde geliştirilmiş olup, bireylerin enerji tasarrufu yapma eylemlerini kolaylaştıracak veya zorlaştıracak algılanan davranışsal kontrol faktörlerini ölçmeye odaklanmaktadır.

Ölçek, katılımcıların enerji tasarrufu yapma niyetlerinin ardındaki motivasyonel ve bilişsel süreçleri yedi (7) aşamalı bir derecelendirme sistemi üzerinden incelemektedir. Elde edilen yüksek güvenirlik katsayıları, ETÖ'nün ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde değerlendirdiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Enerji Tasarrufu, Planlanmış Davranış Teorisi, Sürdürülebilirlik, Çevre Eğitimi, Öğretmen Adayları, Algılanan Davranışsal Kontrol, Sürdürülebilir Davranış.

Yazarlar

Ahmet Volkan Yüzüak

Amaç

Enerji Tasarrufu Ölçeği (ETÖ)'nün temel amacı, fen bilimleri öğretmen adaylarının mezun olduktan sonraki altı aylık dönem içerisinde evlerinde ve çalışacakları okullarda gerçekleştirmeyi planladıkları enerji tasarrufu davranışlarına ilişkin algılanan kolaylık düzeylerini tespit etmektir. Ölçek, bu davranışların gerçekleştirilmesini destekleyen veya engelleyen içsel ve dışsal faktörleri, özellikle de algılanan davranışsal kontrol boyutunu, teorik bir zemin üzerinde değerlendirmeyi hedefler.

Bu ölçek, eğitim bilimleri alanında, bireylerin çevresel sorumluluklarını ve sürdürülebilirlik odaklı eylemlerini anlamak için önemli bir araç sağlamakta ve gelecekteki eğitimcilerin çevreye duyarlı davranış eğilimlerini öngörmeye yardımcı olmaktadır.

Yapı

ETÖ, Planlanmış Davranış Teorisi (PDT) temelinde geliştirilmiştir. PDT, davranış niyetinin tutum, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrol tarafından belirlendiğini varsayar. ETÖ, bu teorinin özellikle algılanan davranışsal kontrol (ADK) boyutuna odaklanmaktadır. ADK, bireyin belirli bir

davran??? gerçekte?irme yetene?ine ve bu davran??? engelleyen veya kolayla?t?ran kaynaklar?n varl???na dair alg?s?n? ifade eder.

Ölçek maddeleri, bireylerin enerji tasarrufu yapma eylemlerini ne ölçüde "mümkün" gördüklerini sorgular. Örnek maddeler, enerji tasarrufunun maddi kazanç, ülke ekonomisine katkı ve kaynaklar?n korunması gibi somut faydalarla ilişkilendirilerek, davran???n algılanan kolayl???n? ve de?erini ölçmektedir.

Geçerlik

Kaynak referansta ETÖ'nün geçerlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel veriler yer almamaktadır. Ancak, ölçeğin bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiş olması, genellikle içerik geçerliliği (uzman görüşü) ve yapı geçerliliği (faktör analizi) çalışmalarıyla yapılmış olduğunu düşündürmektedir. Ölçek, teorik çerçeve olarak Planlanmış Davranış Teorisine sık sık yaklaşılarak geliştirildiği için, teorik geçerliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Güvenirlik

Enerji Tasarrufu Ölçeği (ETÖ), yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahiptir. Ölçeğin bütününe ait hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.944 olarak bulunmuştur. Psikometrik standartlara göre, 0.90 ve üzeri katsayılar "mükemmel" iç tutarlılık düzeyini gösterir. Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü ve sonuçların güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Kaynak içerikte ayrıca TTAKÖ'nün Cronbach Alpha güvenirlik katsayısının 0.950 olduğunu belirtilmiştir; bu da çalışmanın genelinde kullanılan ölçüm araçlarının yüksek güvenirlik standartlarını karşıladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Satılan kaynak materyalde ETÖ'nün faktör analiz sonuçlarına ilişkin detaylı bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, ölçeğin Planlanmış Davranış Teorisi temelinde geliştirilmiş olması, ölçek geliştirme sürecinde yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla açılmış ve/veya doğrulanmış faktör analizlerinin gerçekleştirildiğini iddia etmektedir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak belirlenen alt boyutları doğru bir şekilde temsil edip etmediğini kontrol etmek için hayati öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri (Fen Bilimleri Öğretmen Adayları)

Yaş Grubu: Genç Yetişkin

Popülasyon Detayları: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören Fen Bilimleri Öğretmen Adayları.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, mezun olduktan sonraki altı ay içinde enerji tasarrufu yapma eylemlerinin gerçekleşme olasılığını, yedi dereceli bir ölçek üzerinde belirtmeleri istenmektedir.

Derecelendirme: 7'li Likert Tipi Ölçek:

- 1-Hiç mümkün değil
- 2-Mümkün değil
- 3-Biraz mümkün değil
- 4-Mümkün olabilir de olmayabilir de
- 5-Biraz mümkün
- 6-Mümkün
- 7-Oldukça Mümkün

Anahtar Kelimeler

Enerji Verimliliği, Davranışsal Kontrol, Sürdürülebilirlik Eğitimi, Doktora Tezi, Çıktı Tutarlılığı, Çevresel Algı, Enerji Tasarrufu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Bağlantı Kurulu E-posta Adresleri: volkanyuzuak@bartn.edu.tr

Yayın Adresi: Bartın Üniversitesi (Yazarın güncel akademik adresi).

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

Çizimler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım için sorumlu yazar Ahmet Volkan Yüzüak ile iletişime geçilmesi önerilir.

Tez Ba?lant?s?: Ölçeğin geli?tirildi?i doktora tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: enerji-tasarrufu-olcegi-eto-toad.pdf

Enerji Tasarrufu Ölçeği (ETÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

E6. Mezun oldu?unda gelecek alt? ay içerisinde evde ve çal??aca??n?z okulda enerji tasarrufu yapmak
istedi?inizde, bu a?a??da bulunan hangi maddelerden dolayı kolay olacaktır?

Maddi kazanç sa?layaca??ndan dolayı kolay olur.

Ülke ekonomisine katkı sa?layaca??ndan dolayı kolay olur.

Enerji kaynakları uzun süre kullanılabileceğinden dolayı kolay olur

Kaynaklar

Yüzüak, A. V. (2017). *Fen bilimleri öğretmen adaylarının sürdürülebilir davran??ları ve planlanm?? davran?? teorisi temelinde de?erlendirilmesi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.